

Lesbrief 'Feanwâlden op het oude spoor'

Hallo allemaal,

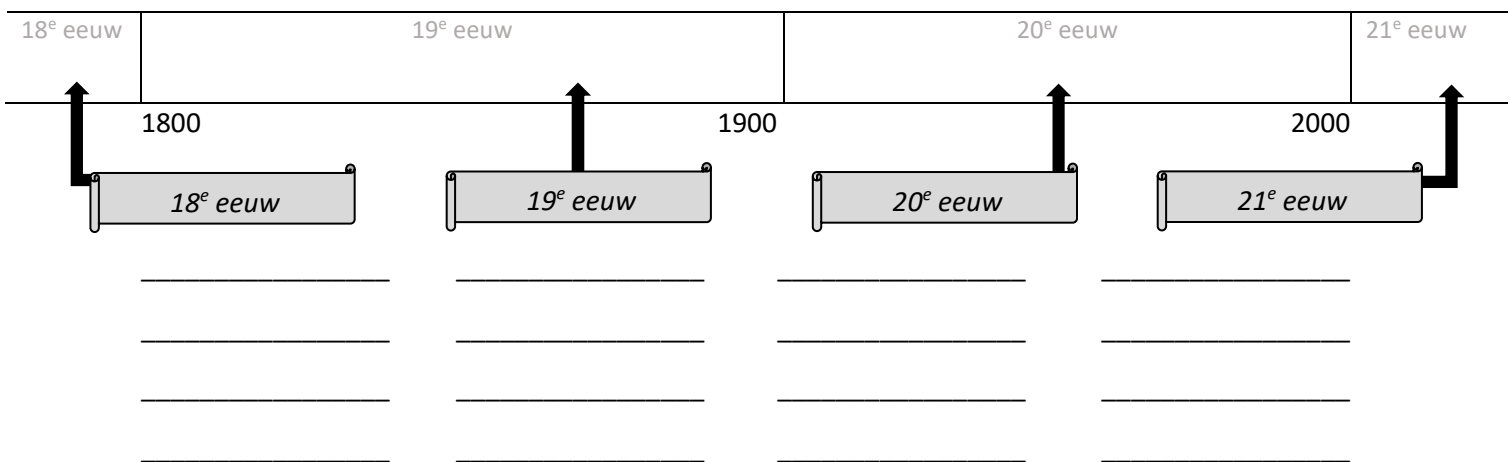
Jullie gaan straks een wandelroute door het dorp volgen, waarbij je – via ingesproken tekst en oude beelden – het Feanwâlden van honderdvijftig jaar geleden verkent. Dat is een periode van de geschiedenis waarin er een hoop veranderde:

- de manier waarop mensen zich verplaatsten
- de manier waarop mensen hun geld verdienen
- de manier waarop mensen woonden
- de manier waarop mensen energie gebruikten

De twee opdrachten op de voorkant van dit blad doe je vooraf, om alvast een beetje aan de periode te wennen. De twee opdrachten op de achterkant maak je achteraf. Bewaar dit papier dus goed.

Hieronder staat een tijdbalk die loopt van meer dan tweehonderd jaar geleden tot nu. Daaronder staan plaatjes van **vervoermiddelen, beroepen, woningen en energiebronnen**.

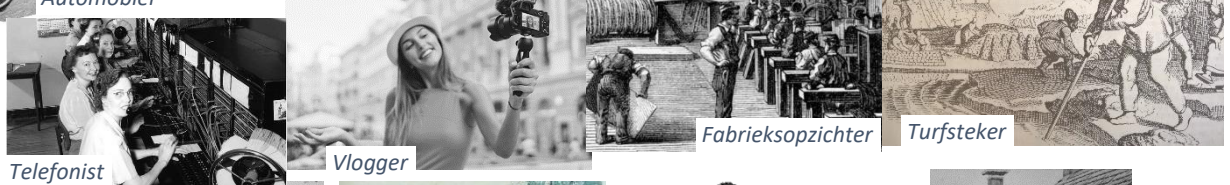
- 1) Teken allereerst een lijntje in de tijdbalk voor je eigen leven tot nu toe, en daarna lijntjes met andere kleuren voor het leven van één van je ouders, en voor één van je grootouders.
- 2) Bekijk de vier groepen plaatjes hieronder en denk na over wat een logische volgorde is per categorie. Deel ze in: In elke eeuw moet er eentje uit elke groep. Twee moet je raden.

Vervoermiddelen:

Beroepen:

Woningen:

Energiebronnen:

Nu jullie de wandeling hebben voltooid, hebben we nog twee opdrachten voor jullie. We hopen dat jullie de wandeling leuk vonden en dat jullie je best hebben gedaan op de opdrachten onderweg.

Eén van de grote veranderingen van 150 jaar geleden in het dorp – de tijd van de **industriële revolutie** - was de komst van zuivelfabriek 'De Freia' in 1879. De oprichter kwam alleen na drie jaar alweer in geldnood omdat de boerinnen uit de buurt ervoor zorgden dat er maar weinig melk aan de fabriek geleverd werd. Zij maakten liever zelf kaas en boter, op de ouderwetse manier.

- 3) Fabrikseigenaren hadden wel vaker last van zulke gezamenlijke acties, bijvoorbeeld van hun arbeiders. Als die fabriekswerkers graag iets wilden, en allemaal tegelijk zeiden: *"Als je nu niet luistert, dan gaan wij niet werken!"*, dan werd dat een **staking** genoemd. Bedenk twee redenen waarom fabrieksarbeiders konden staken:

1. _____

2. _____

Bedenk ook wat het nadeel van staken was: _____

- 4) De Freia bestaat nog steeds, net als de Schierstins, maar hij is voorzichtig afgebroken en in het Openluchtmuseum in Arnhem weer opgebouwd. Daar staan nog meer bijzondere gebouwen uit heel Nederland, die mensen om de één of andere reden van de sloop wilden redden. Bedenk drie gebouwen of plekken die voor jou of voor jouw familie heel belangrijk zijn. Ze hoeven niet in de buurt te staan, maar het moeten wel plekken zijn die je graag heel wilt houden.

Als deze plekken over honderdvijftig jaar een museum zouden zijn – en dat kan prima, want je hebt heel veel hele gekke musea – wat zou jij dan willen dat op het bordje bij de voordeur stond? Schrijf of teken hieronder de drie plekken, en zet de belangrijkste zin(nen) op de bordjes ernaast.

Plek 1

Plek 2

Plek 3